

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний аграрний університет
ім. В.В. Докучаєва

Кафедра економічної теорії

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА

Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність – 051 «Економіка»

Освітньо-професійна програма – «Економіка»

Спеціалізація – —

Факультет – менеджменту і економіки

Харків – 2020

Робоча програма дисципліни «Міжнародна економіка» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти галузі знань **05 «Соціальні та поведінкові науки»** спеціальності **051 «Економіка»** освітньо-професійної програми «Економіка».

« » 2020 р. 24 с.

Розробник: **Бага Лілія Григорівна, к.е.н.,** доцент кафедри економічної теорії

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри економічної теорії.
Протокол від « » 2020 р. № 1.

Завідувач кафедри економічної теорії,
професор

« » 2020 року

Г.П. Пасемко

Схвалено навчально-методичною комісією факультету менеджменту і економіки.

Протокол від « » 2020 р. № 1.

Голова навчально-методичної комісії
факультету менеджменту і економіки,
к.е.н., доцент

Ю. ФІЛІМОНОВ

Робоча програма дисципліни «Міжнародна економіка» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти галузі **07 «Управління та адміністрування»** Спеціальності **076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»**
« » 2020 р. 24 с.

Розробник: **Бага Лілія Григорівна, к.е.н.,** доцент кафедри економічної теорії

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри економічної теорії.
Протокол від « » 2020 р. № 1.

Завідувач кафедри економічної теорії,
професор
« » 2020 року

Г.П. Пасемко

Схвалено навчально-методичною комісією факультету менеджменту і економіки.

Протокол від « » 2020 р. № 1.

Голова навчально-методичної комісії
факультету менеджменту і економіки,
к.е.н., доцент

Ю. ФІЛІМОНОВ

Робоча програма дисципліни «Міжнародна економіка» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти галузі **07 «Управління та адміністрування»** спеціальності **075 «Маркетинг»**
« » 2020 р. 24 с.

Розробник: **Бага Лілія Григорівна, к.е.н.**, доцент кафедри економічної теорії

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри економічної теорії.
Протокол від « » 2020 р. № 1.

Завідувач кафедри економічної теорії,
професор
« » 2020 року

Г.П. Пасемко

Схвалено навчально-методичною комісією факультету менеджменту і економіки.

Протокол від « » 2020 р. № 1.

Голова навчально-методичної комісії
факультету менеджменту і економіки,
к.е.н., доцент

Ю. ФІЛІМОНОВ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	<i>Обов'язкова</i>	
Модулів – 2	Спеціальність – 051 «Економіка». Освітньо-професійна програма – «Економіка».	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	
Загальна кількість годин - 120		Семестр	
		4-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4,0 самостійної роботи здобувача – 6,0	Освітній рівень – перший (бакалаврський).	Лекції	
		20 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	8 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		80 год.	104 год.
		Вид контролю:	
		<i>іспит</i>	<i>іспит</i>

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	<i>Обов'язкова</i>	
Модулів – 2	Спеціальність – 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Освітньо- професійна програма – «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	
Загальна кількість годин - 120		Семестр	
		4-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4,0 самостійної роботи здобувача – 6,0	Освітній рівень – перший (бакалаврський).	Лекції	
		20 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	8 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		80 год.	104 год.
		Вид контролю:	
		<i>іспит</i>	<i>іспит</i>

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	<i>Обов'язкова</i>	
Модулів – 2	Спеціальність – 075 «Маркетинг». Освітньо-професійна програма – « Маркетинг ».	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	
Загальна кількість годин - 120		Семестр	
		4-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи здобувача - 6	Освітній рівень – перший (бакалаврський).	Лекції	
		20 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	8 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		80 год.	104 год.
		Вид контролю:	
		<i>іспит</i>	<i>іспит</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: пізнання міжнародних економічних відносин як науки, її предмету, методів та функцій; аналіз закономірностей розвитку ринкової економіки як основи функціонування різних сучасних світогосподарських систем; розкриття закономірностей розвитку елементів світового господарства; сучасні процеси глобалізації світогосподарських зв'язків та шляхи вирішення загально цивілізаційних проблем людства.

Завдання: : розкрити загальне та особливе в міжнародній економіці, інституціональні чинники та їх вплив на специфіку економічного розвитку, функціональну роль держави в управлінні економікою та її інтеграцію у світове господарство.

Відповідно до поставлених завдань здобувачі повинні:

знати:

- природу, передумови та фактори становлення міжнародної економіки;
- тенденції міжнародного економічного розвитку;
- закономірності міжнародної корпоратизації бізнесу та генезис міжнародної економічної інтеграції;
- динаміку процесів інституціоналізації г міжнародного економічного розвитку;
- форми та механізми соціалізації міжнародної економіки;
- напрями інтеграції України в міжнародний економічний простір;

уміти:

- надавати характеристику сутності чинників г міжнародної економіки, форм її прояву ; формулювати її особливості;
- аналізувати ключові міжнародні проблеми економічного розвитку за допомогою цивілізаційного виміру міжнародних економічних процесів;
- розробляти стратегічні заходи для забезпечення міжнародної конкурентоспроможності товарів, послуг, підприємств, галузей, міжгалузевих комплексів;
- виявляти та оцінювати проблеми розвитку міжнародного бізнесу в умовах глобалізації;
- усвідомлювати дію конкурентних механізмів міжнародного ринку;
- визначати регулятивні пріоритети формування сучасної міжнародної економічної політики;
- принципи організації процесів управління міжнародною економічною діяльністю регіонів, галузей, міжгалузевих комплексів.

Перелік компетентностей:

Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК 4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки

ПРН 4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем

умовах.

Міждисциплінарні зв’язки

Дисципліна та її розділи, що передують вивченню дисципліни:

1. Політекономія,
2. Мікроекономіка
3. Макроекономіка

Дисципліна та її розділи, у яких використовують матеріали дисципліни:

1. Стратегія підприємства
2. Основи ЗЕД
3. Організація і техніка зовнішньоекономічних операцій

2. Програма навчальної дисципліни **Змістовний модуль 1. Міжнародна економічна система**

Тема 1. Міжнародна економічна система

Предмет вивчення курсу «МЕ», його місце серед інших економічних дисциплін, структура і логіка викладання. Значення в підготовці спеціалістів. Мета, завдання і нові підходи до вивчення курсу, його інформаційно-методичне забезпечення.

МЕ як економічна категорія. Суттєвість МЕ, їх значення, об'єктивна основа і передумови розвитку. Рівні розвитку МEB: функціональні, економічні, територіальні, за суб'єктами діяльності.

Особливості розвитку МЕ на сучасному етапі. Роль МЕ у процесі інтеграції України в систему світогосподарських зв'язків.

Світове господарство: сутність, елементи і суб'єкти, формування, фактори розвитку. Міжнародна господарча взаємодія. Якісний і кількісний аспекти розвитку СГ. Головні тенденції формування СГ, рівні і цикли його розвитку.

Нерівномірність соціально-економічного розвитку країн світу та їх типологія. Регіональний принцип групування і головні регіональні групи країн світу.

Соціально-економічний принцип систематизації країн світу. Країни Організації Економічного Співробітництва та Розвитку (ОЕСР). Країни «Сімки». Три центри економічного розвитку. Малі привілейовані нації. Країни переселенського капіталізму. Країни середнього рівня розвитку.

Країни, що розвиваються: поняття, загальні риси та місце у світовій економіці. Соціально-економічна структура. Країни з перехідною економікою, формування їх економічних угруповань і проблеми інтеграції у світову ринкову економіку. Країни централізованого планування.

МЕІ – закономірність розвитку СГ і МEB. Сутність, цілі і значення МЕІ, основні риси. Передумови і фактори розвитку МЕІ як якісно нового рівня МEB. Головні учасники і організатори процесу МЕІ, його сучасні особливості. Форми МЕІ. Етапи формування міжнародних економічних інтеграційних угруповань.

Світові інтеграційні процеси і Україна.

Регіональний характер МЕІ як її особливість. Регіональні інтеграційні об'єднання промислово розвинених країн.

Тема 2. Міжнародна економічна діяльність

Поняття середовища МЕ, його структура і особливості. Природно-географічне середовище, основні його складові впливу на розвиток МЕ.

Економічне середовище формування МЕ, стан ринкових відносин країн і особливості їх взаємовідносин. Економічні регулятори МЕ.

Політико-правове середовище. Особливості взаємодії політики і економіки в МЕ. Політичні інтереси країн та регіонів. Політична стабільність і політичні ризики. Міжнародний тероризм як фактор формування політичного середовища. Правові регулятори МЕ.

Соціально-культурне середовище і його значення в розвитку МЕ. Інфраструктура сучасних МЕ. Роль транспорту та інформаційно-комунікаційних систем у розвитку МЕ.

Тема 3. Світовий ринок товарів і послуг

Суть міжнародної торгівлі. Показники, що описують торгові процеси.

Економічні відносини у світовій торгівлі і фактори взаємопроникнення. Основні групи товарів, за якими здійснюється міжнародна торгівля. Класифікація товарів у міжнародній торгівлі.

Основні риси, що характеризують процес міжнародної торгівлі. Специфіка міжнародних торгових угод.

Групи товарів у системі міжнародної торгівлі.

Торговані та неторговані товари на міжнародному ринку.

Основні методи утворення цін на міжнародному ринку.

Теорії міжнародної торгівлі.

Форми зустрічної міжнародної торгівлі. Методи, що застосовуються в міжнародній торгівлі.

Особливості методів прямої і непрямой торгівлі.

Основні форми посередницької діяльності.

Міжнародна біржова торгівля. Консигнаційне посередництво. Міжнародні торгові будинки. Торгові агенти. Аукціони. Функціонування СОТ.

Державне втручання в економіку та міжнародну торгівлю може функціонувати в двох формах.

Політика України в міжнародній торгівлі.

Тема 4. Світовий фінансовий ринок

Головні форми виробничого співробітництва. Роль НТР у його поглибленні. Міжнародна спеціалізація виробництва. Міжнародне виробниче кооперування. Співробітництво на компенсаційній основі.

ТНК — головні суб'єкти міжнародної виробничої та інвестиційної діяльності, їх суттєвість і еволюція, сучасна стратегія. Типи монопольних об'єднань. Роль внутрішнього корпоративного обміну. Протиріччя між ТНК і національно-державною формою політичної організації суспільства. Регулювання діяльності ТНК.

Спільні підприємства (СП). Передумови і особливості розвитку спільного підприємництва. Організаційно-правові й економічні форми створення і функціонування СП. Масштаби, рівень і динаміка розвитку СП. Вільні економічні зони. Класифікація ВЕЗ, особливості функціонування. Діяльність ВЕЗ у різних країнах.

Передумови розвитку міжнародної підприємницької діяльності в Україні.

Тема 5. Прямі інвестиції та міжнародне виробництво

Загальні передумови розвитку міжнародної інвестиційної та виробничої діяльності. Міжнародний рух капіталу. «Інвестиційний клімат». Види зарубіжних інвестицій, їх масштаби. Зміни питомої ваги головних економічних центрів у вивозі капіталів. Основні потоки міжнародного капіталообміну. Особливості регулювання руху капіталу, вплив ТНК на його переміщення. Вивіз капіталу як фактор інтенсифікації міжнародної інвестиційної і виробничої діяльності. Іноземні інвестиції в економіці України.

Тема 6. Міжнародний кредит

Міжнародний кредит, його роль у світовій економіці, функції у сфері зовнішньоекономічних зв'язків. Сутність міжнародних кредитних відносин. Основні види кредитних угод. Умови надання кредитів. Кредитні міжбанківські ставки. Класифікація кредитів.

Міжнародний рух капіталу як форма МЕВ. Різновиди формування і розвиток світового ринку позичкових капіталів (СРПК), його функції. Різновидність операцій на СРПК. Світовий грошовий ринок і ринок цінних паперів. Операції сек'юритизації.

Сутність та особливості розвитку євроринку. Євровалюта. Фактори розвитку євроринку та його сектори.

Міжнародні фінансові центри, передумови їх функціонування. Податкові гавані. Офшорні зони. Валютна й інституціональна структура СРПК. Система СВІФТ.

Регіональні зміни у сфері зовнішніх позичань. Проблема заборгованості і значення іноземних кредитів для економічного розвитку України.

Змістовний модуль 2. Міжнародна економічна діяльність

Тема 7. Світовий ринок праці

Загальні закономірності створення світового ринку робочої сили, головні регіони і центри її міжнародного тяжіння й експорту. Міжнародні монополії і ринок праці. Форми і засоби експлуатації робочих-іммігрантів. Вплив міжнародної економічної інтеграції на інтернаціоналізацію ринку праці.

Тема 8. Міжнародна трудова міграція

Поняття міжнародної міграції робочої сили, її економічна природа, рушійні сили і етапи розвитку. Масштаби, форми і основні тенденції розвитку сучасних міграційних процесів. Види міжнародної міграції. Міжнародний ринок спеціалістів високої кваліфікації ("золотих комірців") і проблема «відпливу умів». Роль НТР у розвитку міграції робочої сили, наукових і інженерно-технічних кадрів. Соціально-економічні наслідки міжнародної трудової міграції. Міжнародна міграція робочої сили і платіжні баланси країн.

Державне і міжнародне регулювання трудової міграції. Міжнародна організація праці (МОП) і її роль у вирішенні питань безробіття і захисту прав трудящих. Програми стимулювання еластичності ринку праці і забезпечення зайнятості населення. Гнучкість ринку праці. Проблеми трудової міграції і ринку робочої сили в Україні.

Тема 9. Світова валютна система

Національні, міжнародні та світова валютні системи, їх сутність і елементи. Поняття валюти і її види. Конвертованість валют. Валютний курс, його види. Валютний паритет. Крос-курс. Основні валютні операції. Котирування валют.

Еволюція світової валютної системи. Перехід від золотого стандарту до вільного курсу. Паризька, Генуезька, Бреттон-Вудська і Ямайська валютні системи. Європейська валютна система. Валютно-фінансова система країн ЄС.

Тема 10 Міжнародні розрахунки

Сутність валютно-фінансових відносин і механізм міжнародних розрахунків.

Тема 11. Платіжний баланс та макроекономічна рівновага

Платіжний і розрахунковий баланси, їх структура. Баланс міжнародної заборгованості, її види. Нестабільність міжнародних розрахунків і основні проблеми платіжних балансів країн світу.

Тема 12. Міжнародна регіональна інтеграція

Об'єктивні передумови, політичні й економічні цілі, основні етапи розвитку Західноєвропейської економічної інтеграції. Єдність економічної системи країн ЄС. Особливості розвитку аграрної сфери. Створення західноєвропейської моделі єдиного промислового і науково-технічного розвитку. Єдина науково-технічна політика. Європейська валютна система. Інституціональна структура і політико-

правові механізми ЄС. Політика ЄС відносно третіх країн та їх угруповань. Проблеми подальшого розширення ЄС. Україна і ЄС.

Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ). ЄС — ЄАВТ.

Північноамериканська економічна інтеграція. Формування північноамериканської зони вільної торгівлі (НАФТА). СІЛА у світових інтеграційних процесах. Глобальна політика СІЛА щодо процесів європейської економічної інтеграції. Особливості економічних відносин з країнами АТР.

Інтеграційні процеси в економіці країн, що розвиваються. Роль МЕІ у здійсненні НМЕП.

Особливості економічної інтеграції країн Латинської Америки. Розвиток регіональних і субрегіональних інтеграційних угруповань. Латиноамериканська асоціація Інтеграції (ЛААІ). Договір басейну Ла-Плати, Андська група і Амазонський пакт. Центральнаамериканський спільний ринок (ЦАСР). Співробітництво Карибського басейну (КАРІКОМ). Латиноамериканська економічна система (ЛАЄС). Спільний ринок країн Південного конусу (МЕРКОСУР). Проблеми і перспективи створення системи колективних економічних дій у Латинській Америці.

Проблеми розвитку регіонального економічного співробітництва в Африці. Основні економічні угруповання країн Африки. Економічне співробітництво західноафриканських держав (ЕКОВАС). Митний і економічний союз Центральної Африки (ЮДЕАК), його трансформація у економічний і валютний союз Центральної Африки (ЕВСЦА). Спільний ринок країн Магрибу. Спільний ринок Східної і Південної Африки (КОМЕСА). Співробітництво розвитку Півдня Африки (САДК). Проблеми формування Африканського економічного співробітництва (АфЕС).

Особливості розвитку економічної інтеграції в країнах Азії. Асоціація країн Південно-Східної Азії (АСЕАН). Асоціація регіонального співробітництва Південної Азії (СААРК). Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС). Рада співробітництва арабських держав Перської Затоки (РСАДПЗ).

Проблеми розвитку економічної інтеграції в східноєвропейських країнах в нових умовах переходу до ринкової економіки, створення нової моделі економічної інтеграції. Східноєвропейське співробітництво і вільна торгівля (СЕВТ). Вишеградська група. Центральноевропейська асоціація вільної торгівлі (ЦЕФТА). «Карпатський єврорегіон». Чорноморське економічне співтовариство. Економічний союз країн СНД. Центральназіатське економічне співробітництво (ЦАЕС). Євразійське економічне співробітництво (ЄврАзЕС). Співтовариство Росія—Білорусь.

Україна й інтеграційні угруповання країн.

Тема 13. Глобалізація економічного розвитку

Формування економічної єдності світу. Поглиблення інтернаціоналізації СГ. Роль НТР у зближенні якісних характеристик сучасного виробництва. Дематеріалізація і інтелектуалізація виробництва, зміна моделі економічного розвитку. Глобалізація економічного розвитку і роль МЕВ в установленні зв'язків національних економік зі світовим господарством і у формуванні елементів глобальної економіки. Світова економічна рівновага, механізм її регулювання. Рушійні сили і особливості сучасної економічної глобалізації, її головні форми. Моделі економічного розвитку. Транснаціоналізація світової економіки. Глобальні інвестиційні цикли. Глобальні проблеми СГ і МЕВ. Міжнародні економічні аспекти вирішення екологічних проблем. Шляхи розв'язання глобальної продовольчої проблеми.

Глобальна ресурсно-енергетична проблема. Безпека світової економіки. Координація міжнародної економічної політики.

Тема 14. Інтеграція України у світову економіку.

Необхідність і значення інтеграції України до СГ і МЕВ. Передумови входження України до світового економічного простору. Проблеми економічної безпеки. Трансформація структури зовнішньої торгівлі. Реалізація конкурентних переваг. Стабілізація виробництва та його структурна перебудова, залучення іноземних інвестицій. Створення конкурентного середовища. Досягнення експортно-імпоротної збалансованості. Зменшення рівня бартерного обміну.

Національні економічні інтереси України у сфері МЕВ: регіональні, субрегіональні і локальні. Головні напрями розвитку МЕВ: розвиток двосторонніх міжнародних відносин, розширення участі у європейському регіональному співробітництві, співробітництво в межах СНД.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Міжнародна економічна система	7	1	1			5	8	0,5	0,5			7
Тема 2. Міжнародна економічна діяльність	7	1	1			5	8	0,5	0,5			7
Тема 3. Світовий ринок товарів і послуг	10	2	2			6	8	0,5	0,5			7
Тема 4. Світовий фінансовий ринок	8	1	1			6	9	0,5	0,5			8
Тема 5. Прямі інвестиції та міжнародне виробництво	8	1	1			6	10	1	1			8
Тема 6. Міжнародний кредит	10	2	2			6	9	0,5	0,5			8
Тема 7. Світовий ринок праці	10	2	2			6	8	0,5	0,5			7
Разом за змістовим модулем 1	60	10	10			40	60	4	4			52
Змістовий модуль 2.												
Тема 8. Міжнародна трудова міграція	7	1	1			5	8	0,5	0,5			7
Тема 9. Світова валютна система	7	1	1			5	8	0,5	0,5			7
Тема 10. Міжнародні розрахунки	10	2	2			6	8	0,5	0,5			7
Тема 11. Платіжний баланс та макроекономічна рівновага	8	1	1			6	9	0,5	0,5			8
Тема 12. Міжнародна регіональна інтеграція	8	1	1			6	10	1	1			8
Тема 13. Глобалізація економічного розвитку	10	2	2			6	9	0,5	0,5			8
Тема 14. Інтеграція України у світову економіку.	10	2	2			6	8	0,5	0,5			7
Разом за змістовим модулем 2	60	10	10			40	60	4	4			52
Усього, годин	120	20	20			80	120	8	8			104

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Тема 1. Міжнародна економічна система	1
2	Тема 2. Міжнародна економічна діяльність	1
3	Тема 3. Світовий ринок товарів і послуг	2
4	Тема 4. Світовий фінансовий ринок	1
5	Тема 5. Прямі інвестиції та міжнародне виробництво	1
6	Тема 6. Міжнародний кредит	2
7	Тема 7. Світовий ринок праці	2
8	Тема 8. Міжнародна трудова міграція	1
9	Тема 9. Світова валютна система	1
10	Тема 10. Міжнародні розрахунки	2
11	Тема 11. Платіжний баланс та макроекономічна рівновага	1
12	Тема 12. Міжнародна регіональна інтеграція	1
13	Тема 13. Глобалізація економічного розвитку	2
14	Тема 14. Інтеграція України у світову економіку.	2
	Разом	20

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

1. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	—	—

8. Самостійна робота

Самостійна робота здобувача відноситься до інформаційно-розвиваючих методів навчання і є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Види самостійної роботи студентів за цільовим призначенням:

1. Вивчення нового матеріалу: читання та конспектування літературних джерел інформації; перегляд відеозаписів; прослуховування лекцій магнітних записів; інші види занять.

2. Поглиблене вивчення матеріалу: підготовка до контрольних, практичних, семінарів; виконання типових задач; інші види занять.

3. Вивчення матеріалу з використанням елементів творчості: проведення лабораторних робіт з елементами творчості; розв'язання нестандартних задач; виконання розрахунково-графічних робіт і курсових робіт; участь у ділових іграх і в розборі проблемних ситуацій; складання рефератів, доповідей, інформацій з заданої теми; інші види занять.

4. Вдосконалення теоретичних знань і практичних навичок в умовах виробництва: навчальні практикуми, робота на філіях кафедр; усі види практик.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Тема 1. Міжнародна економічна система	5
2	Тема 2. Міжнародна економічна діяльність	5
3	Тема 3. Світовий ринок товарів і послуг	6
4	Тема 4. Світовий фінансовий ринок	6
5	Тема 5. Прямі інвестиції та міжнародне виробництво	6
6	Тема 6. Міжнародний кредит	6
7	Тема 7. Світовий ринок праці	6
8	Тема 8. Міжнародна трудова міграція	5
9	Тема 9. Світова валютна система	5
10	Тема 10. Міжнародні розрахунки	6
11	Тема 11. Платіжний баланс та макроекономічна рівновага	6
12	Тема 12. Міжнародна регіональна інтеграція	6
13	Тема 13. Глобалізація економічного розвитку	6
14	Тема 14. Інтеграція України у світову економіку.	6
	Разом	80

9. Індивідуальні завдання

Вимоги до індивідуального завдання

Індивідуальне завдання виконується студентом самостійно під керівництвом викладача на протязі вивчення дисципліни. Мета – надати студенту можливість проявити здібності до дослідницької роботи, використовуючи знання, одержані в процесі оволодіння навчальним матеріалом з державного та регіонального управління.

Індивідуальне завдання містить таку структуру.

Зміст. Назви розділів із зазначенням сторінок.

Вступ. Актуальність обраної теми, необхідність дослідження проблеми, мета і завдання роботи, матеріал, на якому вона буде проведена.

Основна частина складається з трьох розділів.

Перший розділ – теоретичний. Розкриваються сутність об'єкта дослідження, теоретичні засади вирішення зазначеної проблеми.

Другий розділ – аналітичний. Він повинен містити всебічний аналіз досліджуваної теми.

Третій розділ – практичні рекомендації. На основі аналітичних даних щодо об'єктів дослідження та інформації про стан національної економіки України студент повинен при виконанні індивідуального завдання з даної дисципліни внести пропозиції з удосконалення функціонування національної економіки. Бажано показати, як варто використовувати іноземний досвід, накопичений у розвинених країнах.

Висновки. У висновках викладають перелік пропозицій і рекомендацій та практичні результати одержані в індивідуальному завданні.

Список літератури. Повний список використаної літератури з бібліографічними даними джерел, наведений за вимогами державного стандарту.

Додатки. У додатки можуть бути включені матеріали, що є копією документів, звітів, розрахункові таблиці, узагальнюючі схеми чи діаграми.

Текст індивідуального завдання викладається науковою мовою, логічно, послідовно, лаконічно. Основні результати, положення ілюструються таблицями, графіками, діаграмами. Обсяг роботи – 15-20 друкарського листа.

Теми ІНДЗ:

1. Головні тенденції формування світового господарства, рівні і цикли його розвитку.
2. Країни Організації Економічного Співробітництва та Розвитку (ОЕСР).
3. Країни «Великої сімки».
4. Реалізація Нового Міжнародного економічного порядку (НМЕП). Проблеми інтеграції інтеграції України у світове господарство, зміни у розвитку її міжнародних економічних відносин (МЕВ).
5. Форми МЕВ, їх взаємозв'язок.
6. Епоха Великих географічних відкриттів та їх вплив на розвиток МЕВ.
7. Міжнародний тероризм як фактор формування політичного середовища.
8. Соціально-культурне середовище і його значення в розвитку МЕВ.
9. Інфраструктура сучасних МЕВ.
10. Вплив технологічної революції на МПП
11. Глобальні і регіональні проблеми сучасності і загальні проблеми МЕВ.
12. Ісламський фактор розвитку МЕВ.
13. Світові інтеграційні процеси і Україна.
14. Об'єктивні передумови, політичні і економічні цілі, основні етапи розвитку Західноєвропейської економічної інтеграції.
15. Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ). ЄС - ЄАВТ.
16. Північноамериканська економічна інтеграція.
17. Інтеграційні процеси в економіці країн, що розвиваються. Роль МЕІ у здійсненні НМЕП.
18. Особливості економічної інтеграції країн Латинської Америки. Латиноамериканська асоціація Інтеграції (ЛААІ).
19. Договір басейну Ла-Плати, Андська група і Амазонський пакт. Центральноамериканський спільний ринок (ЦАСР).
20. Співробітництво Карибського басейну (КАРІКОМ).
21. Латиноамериканська економічна система (ЛАСС).
22. Спільний ринок країн Південного конусу (МЕРКОСУР).
23. Проблеми розвитку регіонального економічного співробітництва в Африці. Основні економічні угруповання країн Африки.
24. Особливості розвитку економічної інтеграції в країнах Азії.
25. Проблеми розвитку економічної інтеграції в східноєвропейських країнах в нових умовах переходу до ринкової економіки, створення нової моделі економічної інтеграції.
26. Україна і інтеграційні угруповання країн.
27. Економічна діяльність ООН, її рівні.
28. Група десяти «Паризький клуб».
29. Міждержавні галузеві організації
30. Міжнародні об'єднання підприємців.
31. Україна і міжнародні економічні організації.
32. Вільні економічні зони. Класифікація ВЕЗ, особливості функціонування. Діяльність ВЕЗ в різних країнах.
33. Співробітництво в галузі науково-технічної інформації, винахідництва та патентної справи.
34. Перспективи включення науково-технічного потенціалу України в міжнародні науково-технічні зв'язки.

35. Державне і міжнародне регулювання трудової міграції.
36. Еволюція світової валютної системи.
37. Світовий грошовий ринок і ринок цінних паперів. Операції сек'ютеризації.
38. Група Світового банку, мета створення, функції, структура.
39. Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР). Міжнародна фінансова корпорація (МФК).
40. Міжнародна асоціація розвитку (МАР).
41. Багатостороннє інвестиційно-гарантійне агентство (БАЛ).
42. Міжнародний валютний фонд (МВФ) як одна з головних фінансових організацій: компетенція, фінансові кошти, організаційна структура, особливості кредитної діяльності.
43. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР).
44. Специфіка міжнародних торгових угод.
45. Теорії міжнародної торгівлі.
46. Міжнародна біржова торгівля
47. Світовий фрахтовий ринок.
48. Нові регіональні напрями зовнішньоекономічних зв'язків України.
49. Приєднання України до СОТ як довгостроковий фактор стабільного розвитку.
50. Глобалізація економічного розвитку.

10. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни використовуються наступні методи навчання:

1). Група методів за джерелом інформації і сприйняття навчальної інформації – **словесні** (лекція, семінари, бесіда, розповідь); **наочні** – (ілюстрація, демонстрація, презентація), **практичні** (збір інформації, її економічна обробка, розрахунки, графічно-схематичне зображення інформації).

Лекція – логічно вивершений, науково обґрунтований і систематизований виклад певного наукового або науково-методичного питання, ілюстрований, за необхідності, засобами наочності та демонстрацією дослідів. Лекція є однією з основних організаційних форм навчальних занять і, водночас, методів навчання.

Семінари – форма навчального заняття, при якій викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких здобувачі готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань. Семінарські заняття можуть проводитися у формі бесіди, рецензування та обговорення рефератів і доповідей, дискусій тощо.

Консультація – форма навчального заняття, при якій здобувач отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування (проводяться протягом семестру – поточні та екзаменаційні консультації).

11. Методи контролю

Система оцінювання результатів успішності засвоєння знань, вмінь, комунікацій, автономності та відповідальності здобувачів включає поточний, модульний (відповідно визначеному змістовому модулю), та підсумковий/семестровий контроль результатів навчання.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів.

Поточний контроль знань здобувачів здійснюється за двома напрямками:

I – контроль систематичності та активності роботи на семінарських та практичних заняттях;

II – контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання.

Поточний контроль здійснюється у формі: усне опитування; фронтальне опитування; індивідуальне опитування; письмові контрольні роботи.

Модульний контроль проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання здобувача після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.

Підсумковий/Семестровий контроль проводиться у формі іспиту у терміни, передбачені графіком навчального процесу.

Семестровий екзамен – форма оцінки підсумкового засвоєння здобувачами теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід. Завданням екзамену є перевірка розуміння здобувачем програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу екзамен оцінює рівень засвоєння здобувачем компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Екзамен

Екзамен

Поточне тестування та самостійна робота														Підсумковий екзамен	Сума
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	30	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Теми змістовного модуля 1 – Т1-Т5. Теми змістовного модуля 2 – Т6-Т14.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка «відмінно» (90–100 балів). Здобувач має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «добре» (75–89 балів). Здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, невеликі арифметичні помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань.

Оцінка «задовільно» (60–74 бали). Здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, припускається грубих помилок при вирішенні практичного завдання.

Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів). Здобувач не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не вміє або неправильно виконує розрахунки при вирішенні практичних завдань.

Здобувач **не допускається** до складання іспиту, якщо кількість балів одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю (відповідно змістовому модулю) впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів.

Після екзаменаційної сесії декан видає розпорядження про ліквідацію академічної заборгованості. У визначені терміни студент добирає залікові бали.

Здобувач **вважається атестованим**, якщо сума балів одержаних за результати підсумкової/семестрової успішності дорівнює 60 балів за поточний і модульний контроль впродовж семестру (мінімум 35 балів) та можлива кількість балів набраних на іспиті – 40 балів.

У випадку, якщо здобувачем набрано менше 35 балів за поточний і модульний контроль, викладач повідомляє завідувача кафедрою. Витяг із протоколу засідання кафедри подається декану факультету про недопущення студента до складання іспиту/заліку. Декан видає розпорядження про недопущення студента до складання іспиту/заліку, як такого, що *не виконав навчальний план*. Відмітка про недопущення до складання іспиту у екзаменаційній/заліковій відомості успішності робиться при наявності розпорядження декана. У день складання іспиту, студенту у відомості успішності записується – «*не допущений*». Подальша процедура ліквідації академічної заборгованості здійснюється відповідно до чинного положення.

Підсумковий контроль включає три теоретичних питання.

13. Методичне забезпечення

Бага Л.Г. Міжнародна економіка. Метод. Рекомендації. ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. – 2017. – 30с

14. Рекомендована література

Основна

1. Лук'яненко Д.Г., Поручник А.М., Столярчук Я.М. Практикум з міжнародної економіки: тести, вправи, задачі, проблемні ситуації, ділові ігри. – К.: КНЕУ, 2014. – 287 с.
2. Міжнародна економіка: навч.-метод.посібник для самоствивч.дисц. / А.М.Поручник, Я.М.Столярчук, О.Д.Павловська та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. А.М.Поручника. – К.: КНЕУ, 2010. – 156 с.
3. Козак Ю.Г., Лук'яненко Д.Г., Макогон Ю.В. та ін. Міжнародна економіка: Навчальний посібник. – Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 672 с.
4. Киреев А.П. Международная экономика: в 2-х ч. Учебное пособие для вузов. – М.: Международные отношения, 2001. – т.1. – 416 с.
5. Лук'яненко Д.Г. Економічна інтеграція та глобальні проблеми сучасності. Навчально-методичний посібник. – К.: КНЕУ, 2012. – 206 с.
6. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения: учебник /под ред. Л.Н.Красавиной. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Финансы и статистика, 2007. – 576 с.
7. Савельев Є.В. Міжнародна економіка: підручник. — 3-те вид., перероб. і доп. — К. : Знання, 2008. — 622с.
8. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини : теорія : підруч. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. /А.С. Філіпенко . – К.: Либідь, 2008. – 408 с.
9. Шевчук В.О. Міжнародна економіка: теорія і практика: підручник. — 2-ге вид., перероб. і доп. — К. : Знання, 2008. — 663с.
10. Школа І.М., Козменко В.М., Бабінська О.В. Міжнародні економічні відносини: підручник для студ. вищих навч. закл. / Чернівець. торг.-екон. ін-т КНТЕУ. — Вид.2., переробл. і доп. — Чернівці : Книги-XXI, 2012. — 544с.

1. Білорус О.Г., Лук'яненко Д.Г. та ін. Глобальні трансформації стратегії розвитку: монографія. - К.: ВІПОЛ, 1998.
2. Гаврилишин Б. "Дороговкази в майбутнє". – К.: Наукова думка, 1990 р.
3. Глобалізація і безпека розвитку: Монографія / О.Г.Білорус, Д.Г.Лук'яненко та ін. - К.: КНЕУ, 2010.
4. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: Монографія / Кер. авт. кол. і наук. ред. Т. М. Циганкова. – К.: КНЕУ, 2003. – 660с.
5. Гуран І.Й., Гутік О.В. Математика для економістів-міжнародників: підручник / Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. — К. : Знання, 2008. — 388с.
6. Козик В.В., Панкова Л.А., Даниленко Н.Б. Міжнародні економічні відносини: Навч.посіб. – 4-те вид., стер. – К.: Знання – Прес, 2013. – 406 с.
7. Лук'яненко Д.Г., Губський Б.В., Мозговий О.М. та ін. Міжнародна інвестиційна діяльність: підручник /за ред. Д.Г.Лук'яненка. – К.: КНЕУ, 2013. – 387 с.
8. Міжнародні економічні відносини. Система регулювання міжнародних економічних відносин. А.С. Філіпенко, І.В. Бураковський, В.С. Будкін та ін.- К.: Либідь, 2014. – 256 с.
9. Михайлушкин А.И., Шимко П.Д. Международная экономика: теория и практика: Учебник для вузов. – Спб.: Питер, 2008. – 464 с.
10. Міжнародні фінанси: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2013. – 221 с.
11. Международные экономические отношения: ученик для студентов вузов, обучающихся по экономическим специальностям /Под ред. В.Е. Рыбалкина. – 6-е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2006. – 591 с.
12. Поручник А.М. Національний інтерес України: економічна самодостатність у глобальному вимірі: Монографія. – К.: КНЕУ, 2008-352 с.
13. Світова економіка: Підручник /А.С. Філіпенко, В.С. Будкін, І.О.Рогач та ін. – К.: Либідь, 2007. – 640 с.
14. Соколенко С.И. Глобальные рынки XXI столетия: перспективы Украины. – К.: Логос, 2009. – 568 с.
15. Україна і світове господарство: взаємодія на межі тисячоліть / А.С.Філіпенко, В.С.Будкін, А.С.Гальчинський та ін. – К.: Либідь, 2002 – 470 с.
16. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: історія: Підручник. – К.: Либідь, 2006. – 392 с.
17. Циганкова Т. М., Петрашко Л. П., Кальченко Т. В. Міжнародна торгівля: навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2011. — 487 с.
18. Циганкова Т.М. Міжнародний маркетинг: теоретичні моделі та бізнес-технології: Монографія. – К.: КНЕУ, 2014. – 400 с.
19. Циганкова Т.М.,Гордеева Т.Ф. Міжнародні організації: Навч.-метод.посіб. для самост.вивч.дисц. - К.: КНЕУ, 2033. – 183 с.

15. Інформаційні ресурси

Інтернет – джерела

для самостійної підготовки та проведення науково-дослідних робіт

1. Верховна Рада України – <http://portal.rada.gov.ua/>
2. Президент України – <http://www.president.gov.ua/>
3. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua/control/>
4. Національний банк України – <http://www.bank.gov.ua/NBU/>
5. Фонд державного майна України – <http://www.spfu.gov.ua/ukr/>
6. Рада національної безпеки і оборони України – <http://www.rainbow.gov.ua/>
7. Департамент спеціальних телекомунікаційних систем і захисту інформації Служби безпеки України – <http://www.dstszi.gov.ua/dstszi/control/uk/index>
8. Національна бібліотека України В.І.Вернадського – <http://www.nbuv.ua/>

9. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка – <http://www.korolenko.kharkov.com/>
10. Асоціація міст України – <http://www.auc.org.ua/>
11. Інститут реформ – <http://www.ir.org.ua/docs/Abetka/>
12. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua> - (вихід на всі міністерства і відомства)
13. Київський центр Інституту Схід - Захід – <http://www.ewi.org.ua/>
14. Леонтівський центр стратегічного планування” – <http://www.citystrategy.leontief.ru/>
15. Мережа аналітичних центрів України – <http://www.intellect.org.ua>